

[Etusivu](#) > ... > [Kanteen Nostaminen](#) > [Sovittelu](#) > [Sovittelu EU-maissa](#) > Finland

Sovittelu EU-maissa

Sisällön tuottaja:

Suomi

Suomi

Riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovitteluratkaisuun. Sovittelun edut ovat Suomen hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelutoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Lääninhallitukset ovat velvollisia järjestämään sovittelutoiminnan niin, että sovittelupalvelua on saatavissa asianmukaisesti maan kaikissa osissa.

Sovittelutoimintaa koskevia tietoja on [Suomen Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen](#) (THL) internetsivustolla.

Tuomioistuinsovittelun johto kuuluu kärjäoikeuksille. Kärjäoikeudet voivat ottaa riita-asioita soviteltaviksi. Sovittelun tarkoituksena on auttaa osapuolia löytämään riitaansa ratkaisu, jonka molemmat voivat hyväksyä. Sovitteluratkaisu perustuu siis tavallisesti enemmän kohtuusnäkökohtiin kuin tiukkaan lain soveltamiseen. Lisätietoja kärjäoikeuksista on [Suomen oikeusministeriön](#) internetsivustolla. Aiheesta on myös esite [Riidan sovittelu tuomioistuimessa](#).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua käytetään sekä riita- että rikosasioissa.

Useimmiten sovittelua käytetään vähäisissä riita-asioissa. Kaikkia riita-asioita ei kuitenkaan ole pakko käsitellä tuomioistuinsovittelussa. Esimerkiksi kuluttajansuojaan liittyviä riitoja voivat hoitaa myös kuluttajaneuvot ja kuluttajariitalautakunta. Rikosasioille on oma erillinen sovittelumenettelynsä.

Yleisissä tuomioistuimissa käsiteltäviä riita-asioita voidaan sovittaa sen mukaan kuin riita-asioiden sovittelusta tuomioistuimissa annetussa laissa (663/2005) säädetään. Tuomioistuinsovittelulla pyritään riita-asioiden sovinnolliseen ratkaisuun. Sovittelun edellytyksenä on, että asia soveltuu soviteltavaksi ja sovittelu on muuten tarkoituksenmukaista osapuolten vaatimuksiin nähden. Kumpi tahansa osapuolista voi ennen asian viemistä oikeuteen esittää hakemuksen sovittelun aloittamisesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selostettava, mitä riita koskee ja miten osapuolten näkemykset eroavat toisistaan. Lisäksi tulee ilmoittaa perusteet kannalle, jonka mukaan asia soveltuu soviteltavaksi.

Sovittelu voi kohdistua myös sellaisiin riita-asioihin, joissa ainakin yksi osapuoli on luonnollinen henkilö. Muu kuin rikokseen perustuvaa vahingonkorvausvaatimusta koskeva riita-asia voidaan kuitenkin ottaa soviteltavaksi vain, jos riita-asia on vähäinen, kun otetaan huomioon sen kohde ja asiassa esitetyt vaatimukset. Riita-asian sovittelusta on soveltuvin osin voimassa, mitä laissa säädetään rikosasian sovittelusta.

Sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ja vapaaehtoisesti

ilmaiseet suostuvansa sovitteluun. Heidän on pystyttävä ymmärtämään sovittelun sekä siinä tehtävien ratkaisujen merkitys. Ennen kuin osapuoli antaa suostumuksensa sovitteluun, hänelle tulee selvittää hänen sovitteluun liittyvät oikeutensa ja asemansa sovittelussa. Osapuolella on oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa sovittelun aikana.

Alaikäisen henkilön on annettava suostumuksensa sovitteluun henkilökohtaisesti. Alaikäisen henkilön osallistuminen sovitteluun edellyttää lisäksi, että myös hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa suostuvat siihen. Vajaavaltaiseksi julistettu täysi-ikäinen henkilö voi osallistua sovitteluun, jos hän ymmärtää asian merkityksen ja antaa henkilökohtaisesti suostumuksensa sovitteluun.

Sovittelussa voidaan käsitellä rikoksia, joiden arvioidaan soveltuvan sovittelaviksi, kun otetaan huomioon rikoksen laatu ja tekotapa, rikoksesta epäillyn ja uhrin keskinäinen suhde sekä muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena. Sovittelavaksi ei saa ottaa alaikäiseen kohdistunutta rikosta, jos uhrilla rikoksen laadun tai ikänsä vuoksi on erityinen suojan tarve.

Sovittelutoimistot ottavat vastaan sovittelualoitteet ja tekevät yhteistyötä eri viranomaisten kanssa koko sovittelutapauksen ajan. Sovittelutapauksia hoitavat vapaaehtoiset sovittelijat, jotka valitsee sovittelutoimistoissa työskentelevä ammattihenkilöstö. Sovittelijat hoitavat sovittelutapaukset ja niihin liittyvät käytännön asiat yhteistyössä sovittelutoimiston kanssa. Toimiston henkilöstö ohjaa ja valvoo sovittelijoita näiden työssä.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Rikosasioissa sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ja vapaaehtoisesti ilmaiseet suostuvansa sovitteluun ja jotka pystyvät ymmärtämään sovittelun sekä siinä tehtävien ratkaisujen merkityksen. Riita-asioissa (tuomioistuinsovittelussa) sovittelun aloittaminen edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta.

Suomessa sovittelijoille on laadittu opas, jossa on alakohtaisia ohjeita (esimerkiksi perheoikeudellisten, lääketieteellisten tai rakennusalan asioiden sovittelijoille näiden omaa erikoisalaa koskevia ohjeita).

Tiedotus ja koulutus

[Suomen oikeusministeriön](#) internetsivustolla on tuomioistuinsovittelua koskeva esite.

Suomen terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) järjestää koulutusta sovittelijoille.

THL myös kokoaa rikos- ja riita-asioiden sovittelua koskevaa tilastotietoa, seuraa ja tutkii sovittelutoimintaa sekä koordinoi sen kehittämistä. Tämän työn tukena toimii rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunta.

Paljonko sovittelu maksaa?

Rikosasioiden sovittelu on maksuton palvelu, jossa rikoksesta epäillylle ja rikoksen uhrille järjestetään mahdollisuus puolueettoman sovittelijan välityksellä kohdata toisensa, käsitellä uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja ja sopia toimenpiteistä niiden hyvittämiseksi (laki 1016/2005).

Sovittelusta koituu osapuolille vähemmän kustannuksia kuin oikeudenkäynnistä. Osapuolet vastaavat vain omista kustannuksistaan, eikä vastapuolen kuluja tarvitse korvata. Oikeudellista avustajaa saa halutessaan käyttää. Soviteltavaan asiaan voi myös hakea oikeusapua oikeusaputoimistosta.

Tuomioistuinsovittelussa sovittelijana toimii käräjäoikeuden tuomari. Hän sovittelee virkatyönään. Jos on kyseessä asia, jossa tarvitaan jonkin tietyn alan asiantuntemusta, sovittelija voi osapuolten suostumuksella käyttää avustajaa, jonka palkkion korvaavat sovittelun osapuolet.

Tuomioistuinsovittelusta peritään maksu kuten muistakin tuomioistuinasioista.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

[Direktiivissä 2008/52/EY](#) säädetään, että riidan osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tuomioistuimet tai muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa täytäntöönpanoa koskevia hakemuksia.

Suomi ei toistaiseksi ole ilmoittanut näitä tietoja.

Linkkejä

[Esite riidan sovittelusta tuomioistuimessa](#), internetsivusto sovittelusta (Terveys ja hyvinvoinnin laitos (THL))

■ Päivitetty viimeksi: 19/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.